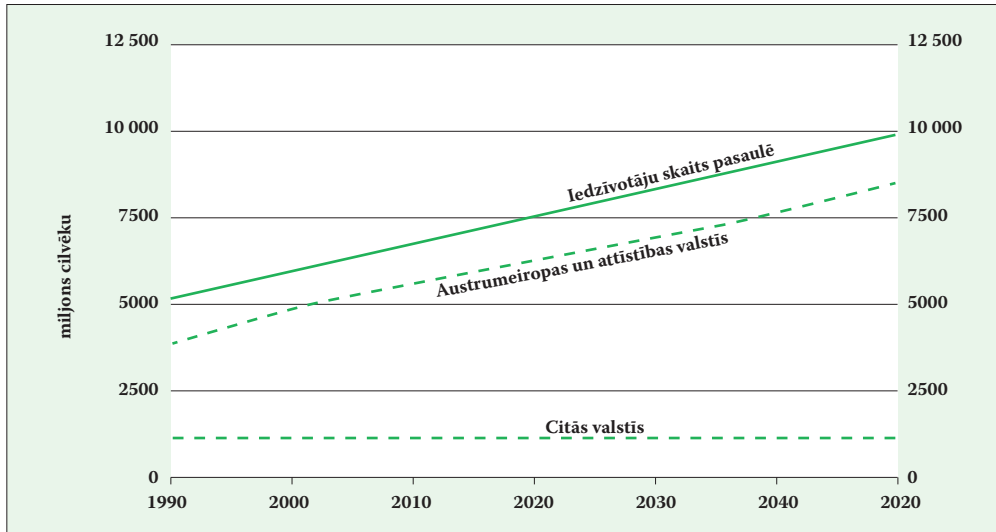

Rīgas enerģētikas aģentūra – tās veidošanas iemesli, struktūra un galvenie uzdevumi

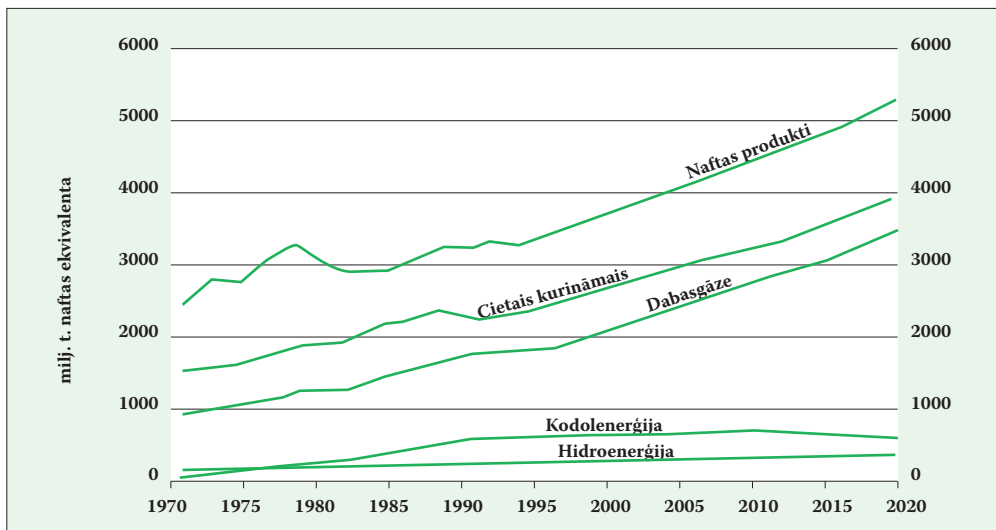
Dr.Sc.ing. Maija Rubīna,
Rīgas enerģētikas aģentūras direktore

Iedzīvotāju skaits pasaulē nepārtraukti palielinās. Šobrīd tas tuvojas 7 miljardiem. Pieauguma temps pēdējās simtgadēs norāda, ka iedzīvotāju skaits uz zemes dubultojas ik pa 60 gadiem. Ekonomikas kooperācijas un attīstības organizācijas (Parīze) 1999. gadā izdotajā grāmatā „Energy. The Next Fifty Years” iedzīvotāju skaita prognoze periodā no 1990.–2050. gadam parādīta 1. attēlā.

1. attēls. Iedzīvotāju skaita prognoze 1990.-2050.g.

Palielinoties iedzīvotāju skaitam un komforta līmenim, atbilstoši pieaug arī enerģijas patēriņš. Mīnētais informācijas avots norāda, ka primārās enerģijas patēriņa pieaugums apskatītajā laika posmā ir sagaidāms atbilstoši grafikam 2. attēlā.

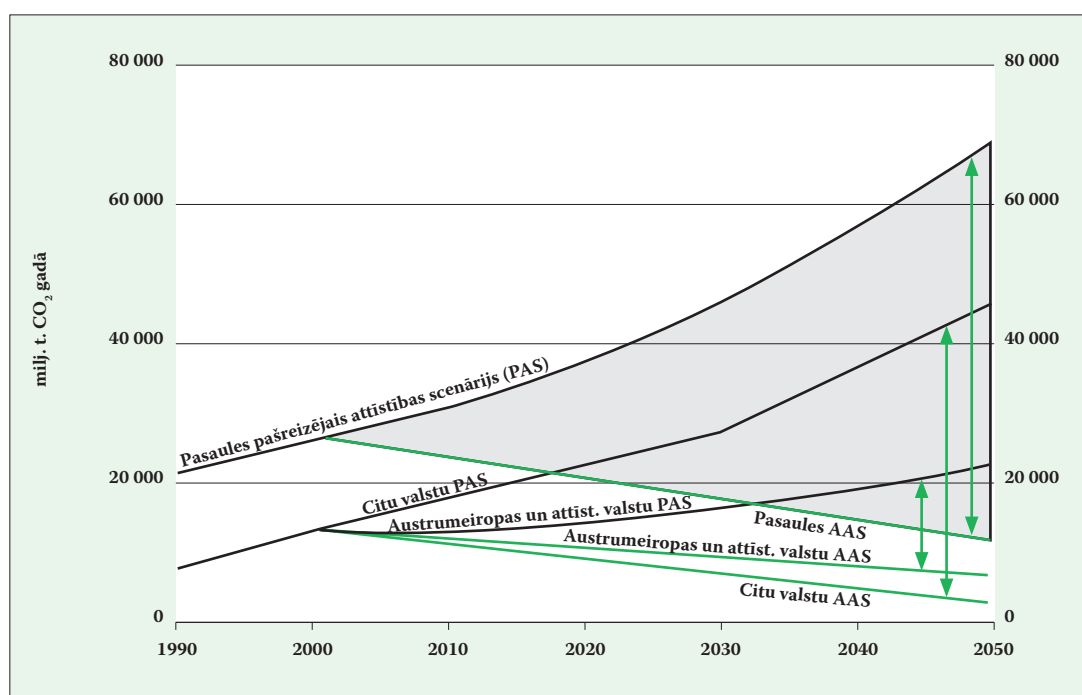

2. attēls. Primārās enerģijas patēriņa pieaugums 1970.-2020.g.

Kā redzams attēlā, vislielāko patēriņu enerģijas apgādē veido fosilie energoresursi – naftas produkti, cietais kurināmais, kā arī dabasgāze. Ievērojami mazāks patēriņš bez jūtama pieauguma perspektīvā ir kodoldegvielai un hidroenerģijai. Tikai niecīgu daļu globālā skatījumā veido citi atjaunojamās enerģijas veidi, tostarp saules un vēja enerģija, biomasa, biodegviela u.c.

Naftas un dabasgāzes krājumi pasaulē ir ierobežoti un tuvojas izsīkumam. Ir izteiktas dažādas prognozes par laiku, kad tas varētu notikt, taču skaidrs ir viens – runa ir par tuvāko, pārskatāmo nākotni. Energoresursi koncentrēti atsevišķās valstīs – lielākā daļa valstu tos iaved. Līdz ar to veidojas galvenā **energoapgādes problēma – energoresursu pieejamība un energoapgādes drošība.**

Pieaugot fosilā kurināmā sadedzināšanai, attiecīgi pieaug arī siltumnīcas efektu izraisošo gāzu, tostarp ogļskābās gāzes CO₂, emisija, kas ir kurināmajā esošā oglekļa sadedzināšanas galaprodukts. Siltumnīcas efektu izraisošās gāzes rada temperatūras paaugstināšanos uz zemes un veicina klimata izmaiņas, kas jau šobrīd jūtamas visās zemeslodes vietās, arī Latvijā. Lai nākotnē gaidāmais vidējais temperatūras pieaugums uz zemeslodes būtu ne lielāks par 2 grādiem, salīdzinot ar pirmsindustriālo laikmetu, globālajām siltumnīcas efekta gāzu emisijām maksimums jāsamazina ne vēlāk kā 2025. gadā, un pēc tam emisijas jāsamazina vismaz par 15–50 %, salīdzinot ar 1990. gada līmeni. Iepriekš minētais informācijas avots dod CO₂ emisijas scenārijus pasaules valstu grupās atbilstoši grafikam 3. attēlā.

PAS- pašreizējais attīstības scenārijs; AAS- atbalstāmais attīstības scenārijs

3. attēls. CO₂ emisijas scenāriji 1990.-2050.g.

Sarežģītā energoapgādes situācija ir izvirzījusi enerģētiku pasaules un Eiropas politikas centrā un ir motivācija nepārtrauktam energoresursu cenu kāpumam, kura turpinājums pārskatāmā nākotnē ir neizbēgams. Pasaules valstis, tostarp Eiropa, meklē risinājumus klimata izmaiņu mazināšanai un alternatīvām energoapgādes iespējām, lielu uzsvāru liekot uz **vietējiem un atjaunojamiem energoresursiem un energoefektivitātes uzlabošanu.** Vēlamā rezultāta sasniegšanai **jāpārlielāks akcents no energoapgādes vadības uz energopatēriņa vadību.** Jauno uzdevumu izpildē un reālu pasākumu ieviešanā **liela nozīme ir pašvaldībām** kā vietējo apstākļu pazinētājiem.

Eiropas Kopienas komisijas periodiski izdod dokumentus, kas vērs dalībvalstu uzmanību uz atsevišķām problēmām un iesaka risinājumus. Pēdējos gados ir izdotas vairākas direktīvas enerģētikas jomā, kas tieši skar siltumapgādi – jomu, kas ir pašvaldību kompetencē. Šo direktīvu skaitā ir:

- Eiropas Parlamenta un Padomes 16.12.2002. direktīva 2002/91/EK **par ēku energoefektivitāti;**
- Eiropas Parlamenta un Padomes 11.02.2004. direktīva 2004/9/EK **par koģenerācijas,** kas balstīta uz lietderīgā siltuma pieprasījumu, **veicināšanu** iekšējā enerģijas tirgū;
- Eiropas Parlamenta un Padomes 5.04.2006. direktīva 2006/32/EK **par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem.**

Eiropas Savienības pieredze rāda, ka šo direktīvu realizācijai nepieciešamas īpašas **vadības struktūras – pašvaldību enerģētikas aģentūras.** Aģentūras ir:

- **lokālās,** kas aptver vienas pašvaldības teritoriju;
- **reģionālās** – aptver vairāku pašvaldību teritorijas.

Minimālais iedzīvotāju skaits pašvaldībā aģentūras veidošanai ir 100 000. Pašvaldību enerģētikas aģentūru skaits Eiropā jau ir sasniedzis 400. Eiropas Savienība atbalsta lokālo un reģionālo enerģētikas aģentūru veidošanu gan organizatoriski, gan arī finansiāli, izsludinot projekta pieteikumu konkursu „Intelligent Energy – Europe” programmām un nosedzot ap 50–70 % no enerģētikas aģentūras darbībai nepieciešamā finansējuma pirmajos 3 gados.

Jāatzīmē, ka līdz 2007. gadam Latvija bija vienīgā valsts Eiropas Savienībā, kurā nebija nevienas enerģētikas aģentūras ne valsts, ne arī pašvaldību līmenī. Šo situāciju uzskatāmi raksturo Eiropas Savienības izdotā enerģētikas aģentūru karte 2007. gadam.

4. attēls. ES valstu enerģētikas aģentūru karte.

Avots: Eiropas Komisijas Enerģētikas un transporta ģenerāldirektorāts, ManagEnergy (www.managenergy.net)

Latvija ir arī vienīgā valsts, kura vēl līdz šim nav pieņēmusi nevienu normatīvo aktu energoefektivitātes direktīvu ieviešanai, nav uzsākusi arī plānotu darbību masveida energoefektivitātes paaugstināšanai ēkās, kas ir vislielākā CO₂ samazināšanas un energotaupības iespēja gan Rīgā, gan visā valstī.

Rīgas pašvaldības aģentūra „**Rīgas enerģētikas aģentūra**” tiek veidota ar Eiropas Savienības atbalstu un 50 % līdzfinansējumu. 2006. gada sākumā Rīgas domes Komunālais departaments sagatavoja un iesniedza pieteikumu izsludinātajam “Intelligent Energy – Europe” programmas COOPENER projektu konkursam un uzvarēja tajā. Atbilstoši Eiropas Savienības prasībām projekta pieteikuma laikā jāveido konsorcijs starp vismaz trīs sadarbības partneriem no dažādām Eiropas valstīm. Konkrētais projekts apvieno konsorciā 5 Eiropas valstu pašvaldības, to starpā Bordo aglomerāciju Francijā, Latiņas pilsētu Itālijā, Mursijas pilsētu Spānijā, Porto pilsētu Portugālē un Rīgu Latvijā, un tās veido savas pašvaldību aģentūras. Konsorciā vadošā pašvaldība ir Bordo aglomerācija, kurai ir koordinējoša loma aģentūru darba uzsākšanā.

Rīgas enerģētikas aģentūras svinīgā atklāšana notika Rīgas domes sēžu zālē šī gada 11. maijā Latvijas lielo pilsētu pašvaldību, ar enerģētiku saistīto ministriju un organizāciju pārstāvju klātbūtnē. Uzsverot enerģētikas jautājumu svarīgo nozīmi valstiskā līmenī, atklāšanas pasākuma sagatavošanā piedalījās Eiropas Savienības pārstāvniecība Latvijā, ar savu klātbūtni un uzrunu atklāšanu pagodināja Eiropas Komisijas (EK) Enerģētikas komisārs Andris Piebalgs un Ministru prezidents Aigars Kalvītis.

5. attēls. Rīgas enerģētikas aģentūras svinīgā atklāšana.

Foto: Anna Džondžua (no REA arhīva)

No kreisās: EK pārstāvniecības Latvijā vadītāja vietnieks Valdis Zagorskis, REA Uzraudzības padomes priekšsēdētājs Ivars Gaters, Rīgas domes priekšsēdētājs Jānis Birks, REA direktore Maija Rubīna, EK Enerģētikas komisārs Andris Piebalgs, Ministru prezidents Aigars Kalvītis.

Rīgas enerģētikas aģentūra (REA) ir **patstāvīgi strādājoša bezpeļņas iestāde**, ko izveidojusi pašvaldība savu funkciju nodrošināšanai. REA izveidošanas **galvenie mērķi**:

- energoapgādes un energoefektivitātes vadība un koordinācija Rīgas pašvaldībā;
- informācijas pieejamības nodrošināšana iedzīvotājiem par energoefektivitātes paaugstināšanas jautājumiem.

REA darbības pārraudzībai atbilstoši projekta nosacījumiem ir izveidota Uzraudzības padome, ko vada Rīgas domes Komunālo un dzīvokļu jautājumu komitejas priekšsēdētājs Ivars Gaters. Padomes sastāvā ir 10 padomes locekļi, kas pārstāv gan valsts pārvaldes institūciju – Ekonomikas ministrijas Enerģētikas departamentu, gan energoapgādes organizācijas – AS „Rīgas siltums” un AS „Latvenergo”, gan zinātniskās un mācību iestādes – Fizikālās enerģētikas institūtu un Rīgas Tehnisko universitāti.

ti, gan enerģijas gala patērētājus un energoefektivitātes servisa uzņēmumus – SIA „PAROC” un SIA „ORIONS”. Uzraudzības padome seko, lai REA darbība atbilstu sabiedrības interesēm.

Atbilstoši projekta un Publisko aģentūru likuma prasībām pie REA darbojas arī konsultatīvā padome, kuras uzdevums ir sniegt aģentūrai profesionālus padomus un ieteikumus ar aģentūras kompetenci saistītajos jautājumos. Rīgai bija samērā vienkārši risināt jautājumu par konsultatīvās padomes personālsastāvu, jo šāda veida konsultatīvā padome – Rīgas pilsētas energoapgādes ekspertu konsultatīvā padome – jau 5 gadus veiksmīgi darbojās pie Komunālo un dzīvokļu jautājumu komitejas. Šīs padomes paveikto darbu skaitā var minēt gan Rīgas domē pērnā gada nogalē apstiprinātās ilgtermiņa „Rīgas siltumapgādes attīstības koncepcijas 2006.–2016. gadam” izstrādi, gan jautājuma atrisināšanu par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu Rīgā un citus nozīmīgus pasākumus. Padome ir ap 10 zinātņu doktoru un citu vadošo speciālistu enerģētiskā un komunālajā jomā. Šobrīd padome ir nedaudz atjaunota un darbojas pie REA 16 ekspertu sastāvā. Konsultatīvo padomi vada profesors Pēteris Šipkovs, kurš 90. gados bija Latvijas enerģētikas aģentūras vadītājs.

REA ir konkursa kārtībā pilnībā nokomplektēts darbinieku sastāvs – pieci pilna laika darbinieki: direktore, starptautisko projektu vadītāja–koordinatore, Energoefektivitātes informācijas centra vadītājs, galvenais informātikas speciālists un administratore – direktora palīdzē. Trīs no darbiniekiem ir ar lielu darba pieredzi analogā jomā, strādājuši arī Latvijas enerģētikas aģentūrā tās darbības laikā, un tas ir priekšnoteikums aģentūras veiksmīgai darbībai. REA nomā telpas ēkā, kurā atrodas arī Rīgas domes Komunālais departaments – Brīvības ielā 49/53, 5. stāvā. Atbilstoši projektam šīs ēkas 1. stāva stiklotajās telpās tiks veidots Energoefektivitātes informācijas centrs. Šobrīd šīs telpas vēl aizņem priekšstruktūras, un tiek risināts jautājums par telpu atbrīvošanu pašvaldības vajadzībām.

6. attēls. Rīgas enerģētikas aģentūras darbinieki.

Foto: Marts Kreitiņš (no REA arhīva)

No kreisās – direktore Maija Rubina, starptautisko projektu vadītāja Indra Niedrite, galvenais informātikas speciālists Richards Baufals, Energoefektivitātes informācijas centra vadītājs Juris Golunovs un administratore-direktora palīdzē Evita Semjonova.

Starp REA galvenajiem uzdevumiem jāmin šādi:

- 1) energoapgādes un energoefektivitātes ilgtermiņa koncepciju un programmu izstrāde un aktualizēšana, šo dokumentu ieviešanas organizēšana un uzraudzība;
- 2) līdzekļu piesaiste no dažādiem nacionāliem un starptautiskiem investīciju fondiem energoapgādes un energoefektivitātes jautājumu risināšanai Rīgā;
- 3) ēku energosertificēšana un ēku energoauditu organizēšana;

- 4) sabiedrības informēšana, konsultācijas un apmācība par enerģijas patēriņa samazināšanu. Informācijas pieejamības nodrošināšana iedzīvotājiem;
- 5) atbilstoši ES direktīvas prasībām – mazo apkures katlu ar jaudu >20 kW un gaisa kondicionēšanas sistēmu ar jaudu >12 kW uzskaitē un regulāra uzraudzība.

Jau pieņemot Rīgas siltumapgādes koncepciju, tās sastāvā tika iekļauts pārskats par galvenajiem energoefektivitātes pasākumiem Rīgā, tai skaitā:

- 1) energoefektivitātes palielināšana siltumenerģijas ražošanas iekārtās, ieviešot dūmgāzu siltuma utilizāciju ar kondensāciju;
- 2) esošo ogļu katlu māju likvidācija dzīvojamā un sabiedriskā sektorā;
- 3) siltumsūkņu ieviešana pilsētas siltumapgādē;
- 4) kurināmā diversifikācija siltuma avotos, iesaistot atjaunojamus energoresursus;
- 5) automatizēto bezvada datu nolasišanas sistēmu ieviešana publiskajiem komunālajiem pakalpojumiem (siltumapgāde, ūdensapgāde, elektroapgāde u.c.);
- 6) ēku siltumapgādes un karstā ūdens piegādes iekšējo sistēmu pakāpeniska nomaiņa, pārejot uz divcauruļu apkures sistēmu;
- 7) sabiedrisko ēku (iestādes, skolas, slimnīcas utt.) energoefektivitātes paaugstināšana, uzlabojot ēku norobežojošo konstrukciju siltumnoturību;
- 8) dzīvojamo ēku energoefektivitātes paaugstināšana, uzlabojot ēku norobežojošo konstrukciju siltumnoturību. Energoefektīvo māju būvniecība un citi pasākumi.

Šī tematika dominē arī aģentūras gatavotajos jauno projektu pieteikumos līdzekļu piesaistei Rīgā.

Siltumapgādes sistēmas sakārtošanā pēdējos desmit gados Rīgas pašvaldība ir sasniegusi vērā ņemamus rezultātus, gan būtiski samazinot energopatēriņu dzīvojamās mājās, līdz ar to mazinot arī ietekmi uz vidi, gan samazinot siltuma zudumus siltuma pārvades sistēmā. Tas ļāvis arī ilgstoši noturēt vienu no zemākajiem siltuma tarifiem Latvijā un Baltijā. Svarīgākie paveiktie darbi:

- 1) pārvades siltuma zudumi samazināti uz 14,58 %, likvidējot 185 centrālos siltuma punktus un atjaunojot vai kapitāli remontējot siltumtrases (247 km garumā jeb 38 % no kopējā apjoma). Labas prakses rādītājs ir 12 % siltuma zudumi, kam Rīga pamazām tuvojas;
- 2) likvidētas 38 mazās ogļu katlu mājas;
- 3) uzstādot siltuma centrālēs koģenerācijas blokus (SC „Daugavgrīva”, katlu māja Viestura prospektā, SC „Imanta”), panākts augsts koģenerācijas ieviešanas līmenis siltumavotos – ap 80 % no pilsētā centralizēti pievadītās siltumenerģijas tiek izstrādāta augsti efektīvajā koģenerācijas režīmā, samazinot siltumenerģijas ražošanai patērēto kurināmo;
- 4) pie patērētājiem uzstādīts 6541 automatizētais siltuma mezgls (81 % no centralizētā siltuma patērētājiem), kas devis iespēju regulēt siltuma patēriņu ēkās un samazināt to par 15–30 %.

Kaut arī paveiktais darbs ir nozīmīgs, jāatzīst, ka vismazāk līdz šim ir paveikts jomā, kas saistīta ar ievērojamu enerģijas patēriņa samazināšanas potenciālu, proti, ēku siltināšanā.

Dzīvojamās ēkas Latvijā un Rīgā ir viens no būtiskākajiem siltuma patērētājiem. Piemēram, 2003. gadā Latvijas dzīvojamā sektorā tika patērēti 74 % no visa saražotā siltuma. Lielākā daļa no tā tika izmantota ēku apkurei. Kopējais dzīvojamais fonds valstī turpina pieaugt, un 2005. gadā tā apjoms bija 56,4 milj. m², no kuriem 69 % atradās pilsētās, bet 31 % lauku rajonos. Rīgā ir koncentrēta viena trešā daļa Latvijas iedzīvotāju, arī dzīvojamā fonda apjoms galvaspilsētā ir 31 % no kopējā. Pēc privatizācijas lielākā daļa dzīvojamo māju ir privātīpašumā (82 %), 16 % pieder pašvaldībām un valstij, bet 2 % – dzīvokļu kooperatīvām sabiedrībām.

Dzīvojamo apbūvi Latvijā atkarībā no ēku būvniecības laika iedala 3 veidos – pirmskara apbūvē (celtas līdz 1945. gadam, un tādu ir 25 %), pēckara apbūvē (1945.–1991.g., 71 %) un jaunā apbūvē (pēc 1991. gada, 4 %).

Pirmskara laikā būvēja galvenokārt kapitālas mūra ēkas un koka ēkas ar nelielu stāvu skaitu. Ēku apkurei izmantoja gan centrālo apkuri, gan krāsnis. Vēlākajos gados lielākā daļa šo ēku pakāpeniski

tika pieslēgta centralizētai apkures sistēmai. Vairums no tām ir sliktā tehniskā stāvoklī.

Pēckara apbūve raksturīga ar norobežojošo konstrukciju zemu siltuma pretestību. Būvējot Latvijas klimatiskajos apstākļos šo ēku ķieģeļu sienām normatīvā termiskā pretestība tika ievērota ap $0,75 \text{ m}^2 \text{ K/W}$, ārējām sienām no keramzītbetona paneļiem – $0,85 \text{ m}^2 \text{ K/W}$, kas ir vismaz 3 reizes zemāka, nekā pašlaik nosaka spēkā esošais būvnormatīvs jaunajai apbūvei.

Minētie apstākļi prasa saražot lielu daudzumu siltumenerģijas un, ņemot vērā augstās enerģijas cenas, noved pie lielām ēku ekspluatācijas izmaksām. Māju renovācijā palielinot ēku norobežojošo konstrukciju siltumnoturību, dzīvojamā fondā rodas liels potenciāls energoefektivitātes uzlabošanai un siltumpatēriņa samazināšanai. Līdzīgs stāvoklis kā Latvijā ir visās Austrumeiropas valstīs.

Latvijā ir augsts siltumapgādes centralizācijas līmenis – ap 70% no visa dzīvojamā fonda. No tā tikai 4,3% ēku apkurina tajās novietoti katli.

Latvija tikai pašlaik pārņem Eiropas Savienības direktīvas par energoefektivitātes uzlabošanu ēkās, tiek izstrādāti tiesību akti, un vēl nav plašas prakses ēku renovācijā un siltumnoturības uzlabošanā. Piemēram, Rīgā pašvaldības apsaimniekotajā daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku sektorā (ap 5000 ēku) ir tikai viena ēka Ozolciema ielā, kas ir kompleksi siltināta ar Eiropas Savienības fondu līdzdalību. Citviet ēku siltināšanas darbi ir veikti fragmentāri, siltinot atsevišķas ēku gala sienas un jumtus, kā arī pēc iedzīvotāju iniciatīvas mainot dzīvokļu logus.

Latvijā vidējā dzīvojamās telpas platība uz vienu iedzīvotāju vēl arvien ir zema – $19,80 \text{ m}^2$. Tas arī ir galvenais iemesls šobrīd plaši izvērstajai jaunu dzīvojamo māju būvniecībai. Bez brīvo vietu apbūvēšanas jau esošajā pilsētas apbūvē, Rīgā ir rezervētas teritorijas arī jaunu mikrorajonu veidošanai. Jaunajā apbūvē tiek ievērotas spēkā esošās būvnormatīvu prasības ēku siltumnoturībai, taču šīs prasības vēl ir samērā zemas. Lai izmainītu situāciju, sadarbībā ar Vācijas speciālistiem ir ieplānota energoefektīvu (t.s. *pasīvo*) māju pilotprojektu būvniecība Rīgā. Ja siltuma patēriņš dzīvojamām mājām Rīgā ir vidēji 231 kWh/m^2 , tad *pasīvajām* mājām tas ir 15 kWh/m^2 . Ir jau izstrādāta šo māju tehniskā dokumentācija konkrētai izvēlētai būvniecības vietai, un pašlaik rit saskaņošanas darbs, lai panāktu būvatļaujas izsniegšanu pilotprojektam. Šajā procesā aktīvi iesaistījušies arī REA, veidojot kontaktus ar Eiropas valstu (Vācijas un Austrijas) enerģētikas aģentūrām un vienojoties par šo valstu tiesību dokumentu, kas saistīti ar „pasīvo” māju būvniecību, nodošanu REA. REA ir noslēgusi arī trīspusēju sadarbības līgumu ar SIA „Rīgas pilsēt būvnieks” un biedrību „Zaļās mājas” par atbalstu *pasīvo* māju būvniecībai.

Lai samazinātu kaitīgo izmešu apjomu, Rīgā ir ieviesta teritorijas zonēšana siltumapgādes veida izvēlei. Vienlaikus tiek strādāts pie atjaunojamo energoresursu izmantošanas pilsētas siltumapgādē. Centralizētajā siltumapgādē tiek palielināta koksnes šķeldas izmantošana kurināmā bilancē.

Tiek izmantota biogāze koģenerācijas stacijām pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtās, kā arī sadzīves atkritumu poligonā. Viens no risinājumiem atjaunojamās enerģijas izmantošanai varētu būt siltumsūkņu ar dziļurbuma termozondēm izmantošana atsevišķu dzīvojamo māju, īpaši *pasīvo* māju, siltumapgādē ārpus pilsētas centrālās daļas.

Energoefektivitātes paaugstināšanā pilsētu dzīvojamos sektoros liela nozīme ir iedzīvotāju izpratnei par esošo situāciju pilsētā un energotaupības iespējām. Ir jānodrošina šīs informācijas pieejamība iedzīvotājiem, uzrunājot tos caur plašsaziņas līdzekļiem, īpaši izveidotiem informācijas un konsultāciju centriem ar uzskates un izdales materiāliem, izstādēm un iedzīvotājiem domātiem semināriem, kā arī nodrošinot informācijas pieejamību speciāli veidotās interneta datu bāzēs un iedzīvotāju pārstāvju (ēku energopārvaldnieku) apmācību pēc speciāli veidotām apmācību programmām.

Līdzšinējā prakse Latvijā liek izdarīt tālāk minētos secinājumus.

- 1) Plašsaziņas līdzekļos informācijai par iespējamiem energoefektivitātes pasākumiem ir gadījuma raksturs, publikācijās nereti tiek veidotas par situācijām, kam ir sensacionāla pieskaņa. Latvijā tiek izdoti divi specializēti enerģētikas žurnāli – „Enerģētika un Automatizācija” un „Enerģija un Pasaule”, kas adresēti tikai ierobežotai speciālistu auditorijai un neuzrunā iedzīvotājus.

Atsevišķas institūcijas paretam nelielos metienos izdod iedzīvotājiem domātus bukletus un brošūras, kas bieži nenonāk pie adresātiem tādēļ, ka trūkst efektīva izplatīšanas veida un kontaktu ar iedzīvotājiem.

- 2) Liela nozīme kontaktos ar iedzīvotājiem ir īpaši izveidotiem informācijas un konsultāciju centriem, kur var iegūt informāciju par iespējamiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem dzīvojamās mājās, var saņemt nepieciešamās konsultācijas, uzskates materiālus, bukletus, brošūras un informatīvās lapas. Rīgā šobrīd tiek veidots Energoefektivitātes informācijas centrs pie tikko darbu uzsākušās Rīgas enerģētikas aģentūras.
- 3) Energoefektivitātes semināri parasti tiek organizēti ierobežotai speciālistu auditorijai, tajos piedalās vieni un tie paši dalībnieki, un tie neaptver ierindas iedzīvotājus. Sākot ar 2007. gadu, ikgadējās starptautiskās enerģētikas izstādes Rīgā tika transformētas par izstādēm ar energoefektivitātes tematiku (2007. gadā – „Energoefektivitāte 2007”), un arī izstādes laikā apmeklētājiem paredzētie semināri ir pieejami bez maksas un domāti iedzīvotāju informēšanai. Kā rāda pieredze, interese par šo semināru apmeklēšanu ir samērā liela.
- 4) Ievērojot interneta pieejamību iedzīvotājiem, Rīgas enerģētikas aģentūra veidos ieteicamo energoefektivitātes pasākumu datu bāzi, kuru varēs lietot visi Latvijas iedzīvotāji. Ar šo datu bāzi varēs iepazīties arī apmeklētāji Energoefektivitātes informācijas centrā, un tai varēs piekļūt arī, izmantojot bezmaksas interneta kiosku tīklu iedzīvotājiem, ko pašvaldība Rīgā veidos pēc cita starptautiskā projekta.
- 5) Kopš 1997. gada Rīgā ar pašvaldības atbalstu ir izveidots dzīvojamo māju energopārvaldnieku dienests, specializētos kursos apmācīti ap 1000 energopārvaldnieku. Šāds solis ir palīdzējis iedzīvotājiem izskaidrot nepieciešamību uzstādīt individuālos automatizētos siltummezglus ar iedzīvotāju piedalīšanos izmaksu segšanā, kā arī sakārtot pilsētas komunālo pakalpojumu norēķinu kārtību. Lai organizētu iedzīvotājus māju siltināšanai, nepieciešams atjaunot energopārvaldnieku apmācību, iekļaujot apmācību kursā arī ēku energoefektivitātes paaugstināšanas jautājumus. Kā rāda prakse, iedzīvotāji labprāt atbalsta pasākumus, ko ierosina, skaidro un vada cilvēki no pašu mājas iedzīvotāju vidus.

Iedzīvotāju ieinteresēšana un iesaistīšana māju energoefektivitātes uzlabošanā, informācijas izplatīšana par pozitīvajiem piemēriem, energoefektivitātes kritēriju ieviešana ēku energosertificēšanā un rezultātu publiskošana pieradinās iedzīvotājus uzskatīt energoefektivitāti par vienu no galvenajiem ēkas vērtēšanas parametriem un motivēs pilsētas attīstības plānošanas procesā ievērot prasību pēc zema enerģijas patēriņa ēkas.

Liela nozīme ir starptautiskiem kontaktiem, kas ļauj iepazīties ar analoģu problēmu risināšanas praksi Eiropas valstīs un pārņemt mūsu valstij noderīgu pieredzi. Rīgas enerģētikas aģentūra ir jau iesaistījusies Eiropas pašvaldību enerģētikas aģentūru tīklā „ManagEnergy”, regulāri apmainīsies ar pieredzi ar citām aģentūrām, strādās pie kopējiem tematiskiem projektiem un rūpēsies par šīs informācijas plašu pieejamību. Ir iecere veidot arī Baltijas enerģētikas aģentūru asociāciju, kas lielāku uzmanību pievērsīs tieši mūsu reģiona energoefektivitātes paaugstināšanas un atjaunojamo energoresursu izmantošanas problēmu risināšanai.